

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

ЧЕХ НАТАЛІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

УДК: 65.012.8:657.411:334.7228

УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
КОРПОРАТИВНОЇ БЕЗПЕКИ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ

21.04.02 – економічна безпека суб'єктів господарської діяльності

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Харків – 2016

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Харківському національному університеті міського господарства імені О.М. Бекетова Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Момот Тетяна Валеріївна,
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова,
завідувач кафедри фінансово-економічної безпеки,
обліку і аудиту.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Васильців Тарас Григорович,
Львівський торговельно-економічний університет,
завідувач кафедри фінансів, кредиту та
страхування;

кандидат економічних наук, доцент
Гавловська Наталія Іванівна,
Хмельницький національний університет,
доцент кафедри менеджменту

Захист відбудеться «08» жовтня 2016 р. о «10» годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.089.01 у Харківському національному університеті міського господарства імені О.М. Бекетова за адресою: м. Харків, вул. Революції, 12, у залі засідання Вченої ради (конференц-зал № 1).

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова за адресою: м. Харків, вул. Революції, 12.

Автореферат розісланий «08» вересня 2016 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

М.В. Кадничанський

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. В умовах глобалізації ринків капіталу збільшуються можливості залучення компаніями фінансових ресурсів на відкритому ринку капіталів шляхом здійснення первинного розміщення акцій із використанням інструментів міжнародних фондових майданчиків. З огляду на відчутну потребу вітчизняних акціонерних товариств в інвестиціях постає необхідність мобілізації фінансових ресурсів.

Одним з можливих джерел формування фінансових ресурсів для акціонерних товариств є випуск акцій. Світовий досвід свідчить, що особливий інтерес для емітентів має публічне розміщення акцій (Initial Public Offering – IPO), що сьогодні є однією з сучасних технологій залучення інвестиційних ресурсів на міжнародних ринках капіталу. На ринках розвинених країн через публічні розміщення фінансується близько 10-15% всіх інвестицій в основний капітал.

До переваг здійснення IPO на міжнародних торгових майданчиках слід віднести можливість отримання великих премій до чистої вартості активів, збільшення ліквідності акцій, покращення міжнародного іміджу компанії, високі вимоги до фінансової звітності. Проте, в результаті дотримання прозорості та принципу розкриття інформації (особливо щодо структури володіння акціями) збільшується кількість загроз, пов'язаних із ймовірністю втрати конфіденційної інформації, виникнення ризику втрати контролю над компанією (можливість рейдерських захоплень) тощо. Отже, набуває актуальності проблема забезпечення корпоративної безпеки акціонерних товариств на усіх стадіях управління капіталом, включаючи його формування, використання та розподіл.

Оцінка рівня корпоративної безпеки є першочерговою при розробці та коригуванні заходів щодо підвищення рівня забезпечення корпоративної безпеки, та дозволяє визначити ймовірність залучення капіталу шляхом пропозиції акцій на фондових ринках із врахуванням рівня інвестиційної привабливості акціонерного товариства.

Теоретико-методологічним базисом дослідження є праці закордонних та вітчизняних науковців і фахівців у таких сферах: дослідження особливостей формування та використання акціонерного капіталу (І.О. Бланка, І.Т. Балабанова, А.М. Котова, В.П. Решетило, Р.А. Слав'юка) дослідження особливостей функціонування корпоративних підприємств (П.Т. Бубенка, О.В. Васильєва, М.В. Кадничанського, Г.В. Назарової, В.П. Ніколаєва, І.М. Писаревського, В.І. Торкатюка); розробки теоретико-методичних засад та практичних рекомендацій щодо забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання (А.Є. Ачкасова, Т.Г. Васильцева, Н.І. Гавловської, О.В. Димченко, К.А. Мамонова, О.І. Новікової, Є.М. Рудніченка, В.І. Сергієнка); розробки інформаційно-аналітичного забезпечення моніторингу фінансово-економічної безпеки корпоративних підприємств (В.М. Бабаєва, О.Я. Кравчука, Т.В. Момот, А.М. Новака, В.І. Франчука);

дослідження особливостей механізму здійснення ІРО (К.М. Гладчук, Р.Ю. Заглади, Т.В. Кутового, А.В. Лукашова, Дж. Ріттера, Т.В. Ясінської.).

У наукових працях учених обґрунтовані фундаментальні положення щодо управління капіталом акціонерних товариств в умовах забезпечення корпоративної безпеки. Проте залишаються невирішеними проблеми комплексної оцінки стану забезпечення корпоративної безпеки, яка б здійснювалась з врахуванням особливостей формування та використання власного капіталу акціонерних товариств поряд з іншими складовими та враховувала можливість виходу акціонерного товариства на міжнародні фондові ринки, та оцінка готовності акціонерного товариства до виходу на міжнародні фондові майданчики.

Теоретична та практична значущість представлених проблем, їх актуальність для українських корпоративних підприємств зумовили вибір теми, мету та завдання дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Зміст і напрямок досліджень, що виконані в дисертаційній роботі, спрямовані на вирішення завдань, поставлених у Стратегії сталого розвитку «Україна - 2020» від 12 січня 2015 р. Дослідження є складовою частиною науково-дослідницьких робіт Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова в межах державної бюджетної тематики: «Методологія і організація обліку комплексного економічного аналізу та аудиту діяльності суб'єктів господарювання» - етап 1 – «Теоретико-методичні засади формування обліково-аналітичного забезпечення стратегічного управління фінансово-економічною безпекою суб'єктів господарювання України в умовах глобалізації» (2010 р. – державний реєстраційний номер 0112U003092) - автором запропоновано удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки економічної безпеки суб'єктів; «Інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного управління фінансово-економічною безпекою суб'єктів господарювання України в умовах глобалізації: теорія, методологія, практика» - (2015 р. – державний реєстраційний номер 0112U003092) – автором виявлено проблеми захисту інформації як складової корпоративної безпеки.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є розробка теоретико-методичних положень та обґрунтування практичних рекомендацій щодо удосконалення процесу управління власним капіталом акціонерних товариств в системі забезпечення їх корпоративної безпеки.

Для досягнення поставленої мети в дослідженні поставлені та вирішені такі завдання:

- систематизовано теоретико-методичні підходи до визначення поняття «капітал» та процесу управління акціонерним капіталом в системі забезпечення корпоративної безпеки;

- узагальнено методичні підходи до залучення власного капіталу через фондові ринки із виявленням основних переваг та недоліків, що впливають на рівень корпоративної безпеки;
- здійснено аналіз стану та перспектив функціонування будівельної галузі України, проаналізовано структуру капіталу та виявлено фактори, що негативно впливають на рівень корпоративної безпеки обраних для дослідження акціонерних товариств будівельної галузі;
- розроблено методичний підхід до оцінки рівня корпоративної безпеки на прикладі акціонерних товариств будівельної галузі із врахуванням перспективи виходу на міжнародні фондові ринки;
- проведено інтегральне оцінювання оцінки загального рівня корпоративної безпеки акціонерних товариств;
- розроблено морфологічну матрицю IPO-діагностики акціонерного товариства в процесі підготовки до здійснення розміщення акцій на фондовому ринку;
- на базі комплексного аналізу процесу здійснення первинної пропозиції акцій визначено пріоритетні заходи щодо запобігання виникненню загроз корпоративній безпеці при виході на фондові ринки, їх нейтралізації та комплексної протидії.

Об'єктом дослідження є процес управління капіталом акціонерних товариств в системі забезпечення корпоративної безпеки акціонерних товариств будівельної галузі.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних інструментів управління власним капіталом для забезпечення корпоративної безпеки акціонерних товариств.

Методи дослідження. Теоретико-методологічною основою дослідження стали наукові праці провідних вітчизняних і зарубіжних учених-економістів, законодавчі й нормативні акти України в сфері управління капіталом та оцінки стану забезпечення корпоративної безпеки підприємств.

Для досягнення поставленої в дослідженні мети та вирішення задач використовуються такі методи: *абстрактно-логічний аналіз* – для теоретичного узагальнення й обґрунтування напрямів та результатів дисертаційної роботи; *системно-структурний аналіз* – для вивчення і систематизації методичних підходів до оцінки рівня корпоративної безпеки; *структуризації* – для визначення та характеристики складових корпоративної безпеки та процесу здійснення IPO; *економічного аналізу* – для обґрунтування основних напрямів та виявлення особливостей функціонування корпоративних підприємств будівельної галузі; *методи аналізу експертної інформації* – для встановлення коефіцієнтів значущості функціональних компонентів при проведенні розрахунку інтегрального показника рівня корпоративної безпеки; *економетричного моделювання* – для параметричного моделювання впливу факторів на інтегральний критерій корпоративної безпеки;

графічний – для наочного зображення і схематичного представлення теоретичних і практичних результатів дослідження.

Інформаційно-правовою базою дисертаційної роботи є законодавчі та нормативно-правові акти України, наукові розробки вітчизняних та зарубіжних вчених та практиків, матеріали періодичних видань і науково-практичних конференцій, статистичні дані щодо функціонування будівельних корпоративних підприємств, розвитку будівельної галузі, Інтернет-ресурси.

Наукова новизна одержаних результатів. Основним науковим результатом дисертаційної роботи є розвиток теоретико-методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення оцінювально-аналітичної системи корпоративної безпеки підприємств з врахуванням особливостей акціонерного капіталу. Основні результати проведеного наукового дослідження, що визначають його наукову новизну, полягають у наступному:

удосконалено:

- методичний підхід до оцінки рівня корпоративної безпеки акціонерних товариств за системою формалізованих та лінгвістичних (формування з використанням інструментів нечіткої логіки) показників корпоративної безпеки із установленням вагомості кожного з них за функціональними компонентами корпоративної безпеки, що дозволяє прогнозувати ефективність та наслідки впливу рішень органів корпоративного управління на вибір оптимальної комбінації ресурсів та заходів для вирішення завдання підвищення корпоративної безпеки підприємства;

- інформаційно-аналітичне забезпечення процесу здійснення первинного публічного розміщення акцій корпоративного підприємства шляхом розробки морфологічної матриці IPO-діагностики акціонерного товариства в процесі підготовки до виходу на міжнародні ринки цінних паперів;

- організаційно-аналітичне забезпечення комплексної системи оцінки рівня корпоративної безпеки акціонерних товариств шляхом формування цілісної системи ключових показників оцінки рівня корпоративної безпеки, що, на відміну від існуючих, дозволяє оцінити стан захищеності фінансових, трудових, корпоративних та інформаційних ресурсів акціонерного товариства від негативного впливу на їх цілісність зовнішніх та внутрішніх небезпек і загроз, пов'язаних з виходом на ринок цінних паперів та виявити напрями мобілізації резервів для забезпечення органічності та ефективності її функціонування;

дістали подальшого розвитку:

- підхід до визначення капіталу акціонерного товариства, що на відміну від існуючих, враховує сучасні технології залучення інвестиційного капіталу, розглядаючи капітал акціонерних товариств як вартість, що формується із залученням фінансових ресурсів із різних джерел, включаючи сучасні механізми мобілізації інвестиційного капіталу на фондових ринках та інвестується в активи акціонерного товариства з метою отримання доданої вартості для забезпечення

максимізації добробуту акціонерів за рахунок курсової різниці (поступового зростання ринкової вартості акції) або у вигляді дивідендів та для задоволення усіх учасників корпоративних відносин в цілому;

- пропозиції щодо розробки комплексу рекомендацій для зниження ризиків акціонерних товариств при здійсненні первинної публічної пропозиції акцій, що спрямовані як на підвищення фінансово-економічних показників, так і якості корпоративного управління й інформаційного забезпечення, що дозволяє підвищити результативність заходів щодо забезпечення корпоративної безпеки акціонерних товариств.

Практичне значення отриманих результатів.

Теоретичні висновки дисертаційної роботи доведені до рівня конкретних положень і рекомендацій, придатних для практичного застосування щодо оцінки рівня забезпечення корпоративної безпеки акціонерних товариств та готовності до проведення первинного публічного розміщення акцій. Методичний підхід до оцінки рівня забезпечення корпоративної безпеки акціонерних товариств то морфологічну матрицю IPO-діагностики акціонерного товариства в процесі підготовки до здійснення розміщення акцій на фондовому ринку впроваджено ПАТ «Трест Житлобуд-1» для удосконалення організаційно-економічного забезпечення оцінки стану корпоративної безпеки акціонерного товариства (довідка № 59/1 від 18.04.2016 р.); інструментарій підготовки до здійснення первинного публічного розміщення акцій корпоративного підприємства та модель оцінки рівня корпоративної безпеки акціонерного товариства ПАТ "Південспецатоменергомонтаж" для удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення комплексної системи корпоративної безпеки підприємства та визначення його готовності до проведення розміщення акцій на фондовому ринку (довідка № 131 від 21.03.2016 р.). Комплексна система оцінки комплексної системи оцінки стану забезпечення корпоративної безпеки акціонерних товариств впроваджена в діяльність ТОВ «Бар'єр. Безпека бізнесу» для підвищення якості надання послуг щодо забезпечення та оцінки рівня корпоративної безпеки акціонерних товариств (довідка № 14 від 28.01.2016 р.).

Окремі теоретичні та методичні результати дослідження застосовуються в навчальному процесі кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова при викладанні курсів «Фінансовий менеджмент», «Інформаційно-аналітичне забезпечення економічної безпеки», при здійсненні курсового й дипломного проектування бакалаврів, спеціалістів і магістрів (довідка від 02.06.2016 р.).

Особистий внесок дисертанта. Усі наукові результати, що викладені в дисертації та виносяться на захист, отримані автором особисто. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використані лише ті ідеї та положення,

які є результатом особистої роботи здобувача, про що вказано в переліку наукових праць, наведеному в авторефераті.

Апробація результатів дослідження. Результати та наукові положення, які отримані в дисертації, доповідалися та були схвалені на таких вітчизняних і міжнародних науково-практичних конференціях: «Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення корпоративного управління: якість аудиту та корпоративна безпека» (м. Харків, 2011 р.); «Інформаційно-аналітичне забезпечення управління фінансово-економічною безпекою: аудиторський супровід та бізнес розвідка.» (м. Харків, 2013 р.); «Управління фінансово-економічною безпекою: інформаційно-аналітичне забезпечення та конкурентна розвідка» (м. Ялта, 2013 р.); «Нова економічна політика на світовому, державному та регіональному рівнях» (м. Одеса, 2014 р.); «Фінансова безпека в системі забезпечення національних економічних інтересів: проблеми і перспективи» (м. Полтава, 2014 р.); «Проблеми і перспективи розвитку фінансової системи України в умовах формування нового світового фінансово-економічного порядку» (м. Полтава, 2015 р.), «Фінансова система України в умовах трансформації соціально-економічних відносин» (м. Харків, 2015 р.); «Informatization of Economic and Management Processes» (м. Брно, Чехія, 2016р.).

Публікації. Основні результати дисертаційної роботи опубліковані у 16 наукових працях, з яких 1 монографія, 7 наукових статей у фахових виданнях, 8 тез доповідей конференцій загальним обсягом 4,1 ум.-друк. арк., особисто автору належить 3,4 ум.-друк. арк.

Структура і обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 242 найменувань. Основний зміст роботи викладений на 195 сторінках комп'ютерного тексту, містить 51 рисунок, 12 таблиць, 16 додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У *вступі* обґрунтовано актуальність теми дисертаційного дослідження, сформульовано його мету і завдання, охарактеризовано наукову новизну й практичну цінність отриманих результатів.

У першому розділі *«Концептуально-методичні засади управління капіталом акціонерних товариств у системі забезпечення корпоративної безпеки»* систематизовано підходи до визначення поняття «капітал» та «капітал акціонерного товариства»; проаналізовано сучасні підходи до формування капіталу та його структури; виявлено фактори регуляторного впливу на процес управління капіталом акціонерного товариства; розглянуто первинну пропозицію акцій як можливий засіб залучення інвестиційного капіталу, виявлено основні ризики цього процесу в системі забезпечення корпоративної безпеки акціонерного товариства; систематизовано методичні підходи до оцінки рівня інвестиційної привабливості акціонерного товариства в системі корпоративної безпеки.

У результаті систематизації теоретико-методичних підходів до визначення суті категорії капітал виявлено основні тенденції до трактування цього поняття та їх еволюцію. Доведено загальноновизнаність трактування капіталу, як вартості, що створює додану вартість та як об'єкта права власності. Простежено, що обліковий аспект, що визначає капітал як джерело формування активів суб'єкта господарювання, виділився з середини ХХ ст. окремим напрямком, деталізувавши економічний аспект трактування капіталу інвестиційною складовою, підкресливши процес використання капіталу шляхом інвестування в активи.

Проведений аналіз підходів до визначення поняття капітал акціонерного товариства показав загальну зосередженість науковців на аспекті власності при трактуванні цієї категорії, та відсутність належної уваги до акумулятивної функції акціонерного капіталу.

У процесі дослідження управління рухом акціонерного капіталу на первинному та вторинному ринках цінних паперів розглянуто первинне публічне розміщення акцій як сучасну технологію мобілізації довгострокового капіталу для розвитку бізнесу. Тільки за другий квартал 2016 року шляхом IPO було залучено 22,5 млрд. дол. США, при цьому 49% з них – на європейських фондових біржах. У роботі обґрунтовано складові процесу підготовки до проведення IPO (рис. 1) і систематизовано основні ризики, що супроводжують процес розміщення та загрожують корпоративній безпеці емітента.

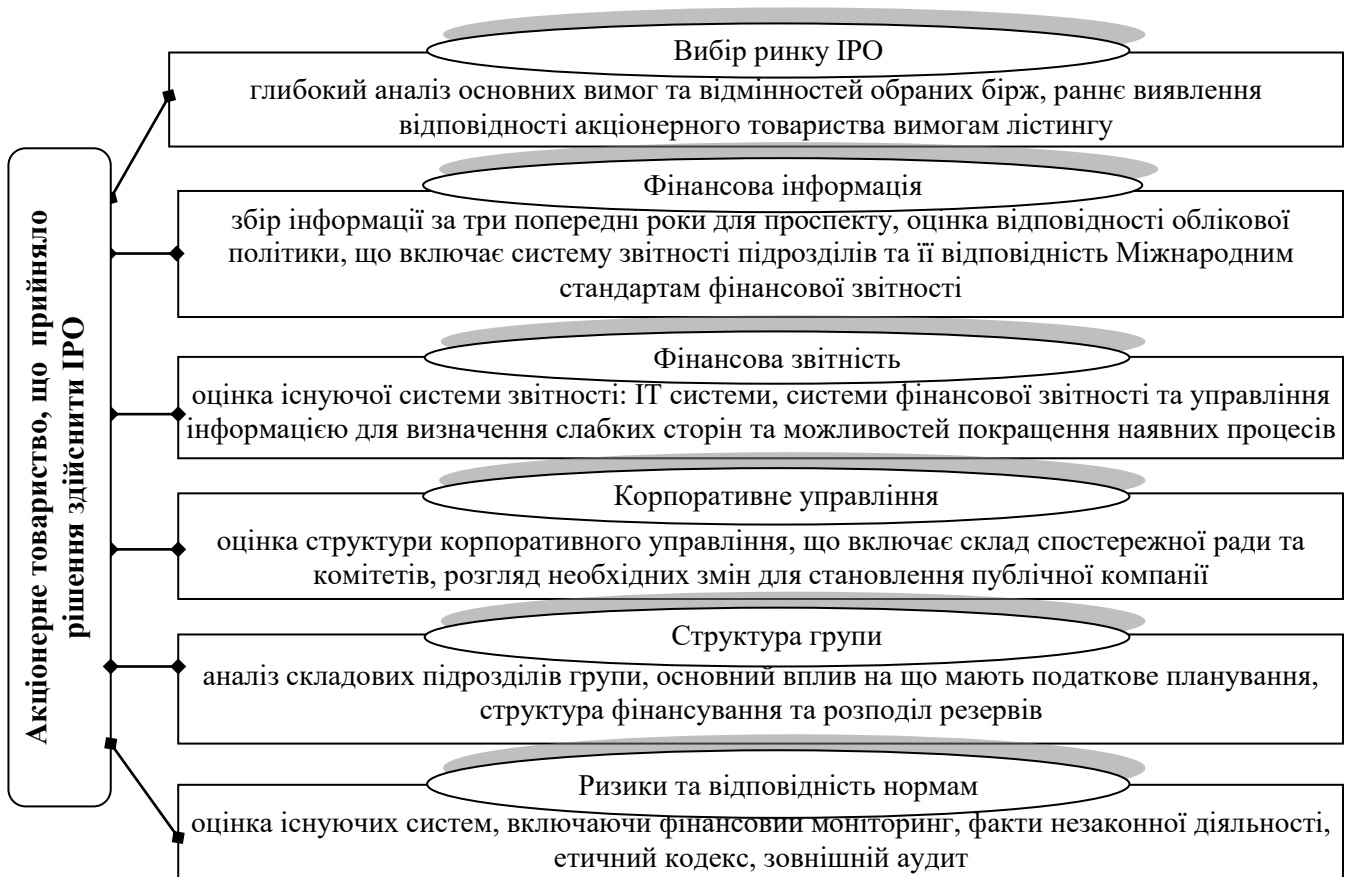

Рис. 1 Складові процесу підготовки до здійснення IPO

У результаті систематизації існуючих теоретико-методичних підходів до оцінки рівня інвестиційної привабливості систематизовано показники, що використовуються для оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Враховуючи важливість інвестиційної привабливості для реалізації акціонерним товариством залучення інвестиційного капіталу, запропоновано інтегрувати інвестиційну привабливість до складу компонент оцінки рівня корпоративної безпеки акціонерного товариства.

Українські акціонерні товариства мають досвід виходу на міжнародні фондові біржі (рис. 2).

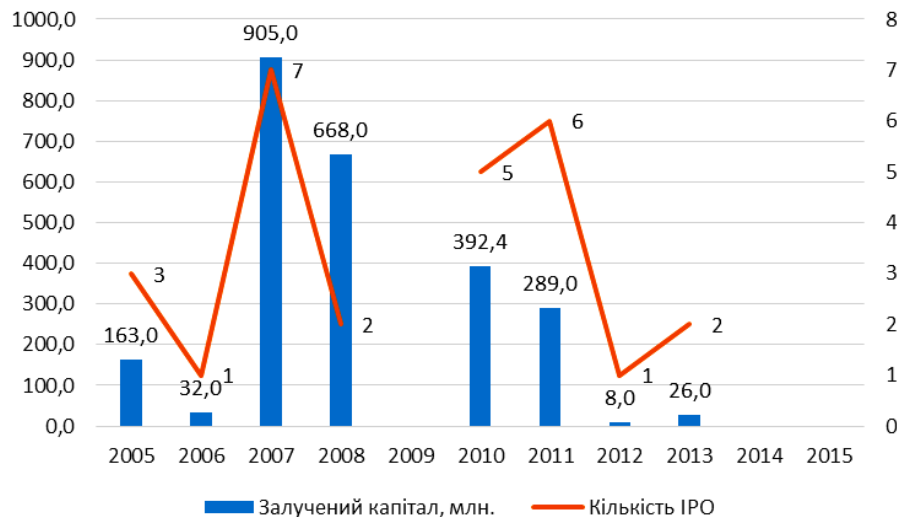

Рис. 2 Динаміка первинних публічних розміщень, проведених українськими акціонерними товариствами з 2005 по 2015 рік

Протягом 2005-2015 рр. лідерами за кількістю угод були агропромисловий та будівельний сектор. Ця тенденція спостерігалася і в наступних роках. Перспективними галузями для використання IPO сьогодні є фармацевтична промисловість, газова і нафтова промисловість, гірничнометалургійний комплекс, енергетика, машинобудування.

Проте, серйозними перешкодами для здійснення IPO є виконання певних вимог, яким українські компанії поки що не відповідають. Як показує практика, мінімум у половині випадків українські емітенти зазнають невдачі у здійсненні IPO. З понад двадцяти українських компаній, які проводили IPO в 2005-2015 роках, тільки 5 принесли прибуток інвесторам. Акції інших компаній-емітентів продемонстрували обвальне падіння, що було пов'язано переважно із незадовільною оцінкою інвесторами самих компаній.

Основними біржами, на яких розміщуються акції українських компаній, є: Варшавська фондова біржа (WSE), Лондонська фондова біржа (LSE) і її альтернативний майданчик (AIM LSE), а також Франкфуртська біржа (FWB). Активне використання Варшавської фондової біржі (WSE) пов'язане з тим, що це єдина біржа, яка має активно працююче представництво в Україні, також вимоги до проспекту емісії на ній дуже близькі до вимог українського законодавства.

Оскільки саме будівельні акціонерні товариства України були одними з найбільш активних на світовому ринку IPO, подальше дослідження здійснюється на прикладі акціонерних товариств будівельної галузі.

У другому розділі *«Дослідження та аналіз динаміки руху капіталу акціонерних товариств будівельної галузі»* здійснено оцінку стану будівельної галузі України, розглянуто показники структури капіталу, його результативності та інвестиційної привабливості; представлені результати порівняльного аналізу обраних для дослідження акціонерних товариств будівельної галузі та виявлені особливості управління капіталом на даних підприємствах, що впливають на їх інвестиційну привабливість та рівень корпоративної безпеки.

Будівельна галузь відіграє одну з основних ролей у забезпеченні конкурентоспроможності та процвітання економіки країни, і діяльність галузі має суттєве значення для досягнення національних цілей соціально-економічного розвитку. У 2014 році обсяг виконаних будівельних робіт склав 50228,7 млн. грн., що на 15% менше порівняно з попереднім роком, а індекс будівельної продукції скоротився на 9,7%, що пов'язано із зменшенням будівництва нежитлових будівель та інженерних споруд. Характерними тенденціями розвитку будівельної галузі України є скорочення будівельних робіт, числа зайнятих працівників на підприємствах галузі, зменшення частки власного капіталу та зростання залежності від позичкового капіталу, труднощами в залученні довгострокових кредитів та загальній нерентабельності підприємств галузі. Основними факторами, що стримують будівельну галузь, є нестача оборотних коштів та незабезпеченість фінансування. Однією з найбільш перспективних можливостей для виходу економіки України з кризового стану є залучення інвестицій, з допомогою яких підприємства зможуть оновити основні засоби, впровадити сучасні технології для зниження енергоємності виробництва і реалізації нових проектів.

У роботі здійснено порівняльний аналіз функціонування провідних акціонерних товариств будівельної галузі, які оцінюють можливість проведення публічного розміщення акцій за ключовими показниками структури капіталу, його результативності та інвестиційної привабливості у динаміці за 10 років (2004-2014 рр.). Виявлено основні тенденції зміни показників, здійснено розрахунки та проведено їх порівняння для ПАТ "Трест Житлобуд-1", ПАТ "Київміськбуд", компаній «ТММ», «DUPD» та німецької компанії LEG Immobilien за 2004-2014 роки. Зроблено висновки щодо переважно нестабільного фінансового стану українських компаній, що досліджуються, які характеризуються негативним впливом факторів, пов'язаних з неефективною структурою капіталу та рівнем використання ресурсів, зниженням результативності діяльності та збитковістю.

Аналіз структури капіталу вітчизняних підприємств свідчить про їх фінансову нестабільність. У структурі їх джерел фінансування найбільшу частку складають поточні та довгострокові зобов'язання, із значним переважанням поточної заборгованості. Визначено, що досліджені компанії надто залежні від залученого капіталу, що негативно впливає на рівень їх корпоративної безпеки.

Більш детальний аналіз фінансової стійкості, ділової активності, ліквідності та результативності діяльності досліджуваних акціонерних товариств відображає спадаючу тенденцію інвестиційної привабливості українських акціонерних товариств. Фінансова стійкість, ліквідність, ділова активність та кращому разі характеризується значними коливаннями. Частка власного капіталу у структурі фінансових ресурсів компаній низька і продовжує знижуватись. Показники ліквідності якщо й зростають, то за рахунок нарощення обсягів запасів та дебіторської заборгованості. Фондовіддача, швидкість обороту запасів та капіталу нижчі нормативних значень, що пов'язано з низьким рівнем продаж. Як результат, прибутковість діяльності підприємств низька, або й зовсім збиткова.

Розрахунок рентабельності власного капіталу досліджуваних акціонерних товариств за методом DuPont підтверджує зроблені висновки (рис. 3). Динаміка рентабельності власного капіталу українських будівельних компаній свідчить про неефективне вкладення власного капіталу у діяльність підприємств, низький рівень продаж та відповідно про зменшення чистої виручки від реалізації продукції на одиницю коштів, інвестованих в активи. Зростання коефіцієнта фінансового левериджу підтверджує збільшення частки позикових коштів відносно власних і збільшення залежності підприємств від зовнішніх джерел.

Порівняно з українськими компаніями показник рентабельності власного капіталу німецької компанії LEG Immobilien набагато стабільніший. Хоча у компаній теж були роки, коли прибутковість капіталу набувала негативного значення, коливання показника не такі значні як вітчизняних будівельних компаній. З кінця 2011 року рентабельність власного капіталу німецької LEG Immobilien щороку зростає.

Незадовільні показники діяльності українських будівельних акціонерних товариств перш за все пов'язані з неефективним управлінням структурою капіталу, його формуванням, розподілом та використанням, що впливає на рівень їх корпоративної безпеки.

У третьому розділі *«Формування інформаційно-аналітичного забезпечення управління власним капіталом акціонерних товариств»* здійснено розробку комплексного методичного підходу до оцінки стану забезпечення корпоративної безпеки; розроблено методику оцінки інтегрального показника загального рівня корпоративної безпеки; запропоновано морфологічну матрицю для визначення готовності підприємства до здійснення первинного публічного розміщення; здійснено IPO-діагностику будівельних акціонерних товариств в процесі підготовки до проведення розміщення; визначено пріоритетні заходи щодо запобігання виникненню загроз корпоративній безпеці підприємств, що розглядають можливість здійснення розміщення акцій на ринку цінних паперів, їх нейтралізації та комплексної протидії.

У рамках реалізації розробленого комплексного методичного підходу до оцінки стану забезпечення корпоративної безпеки запропонована модель оцінки

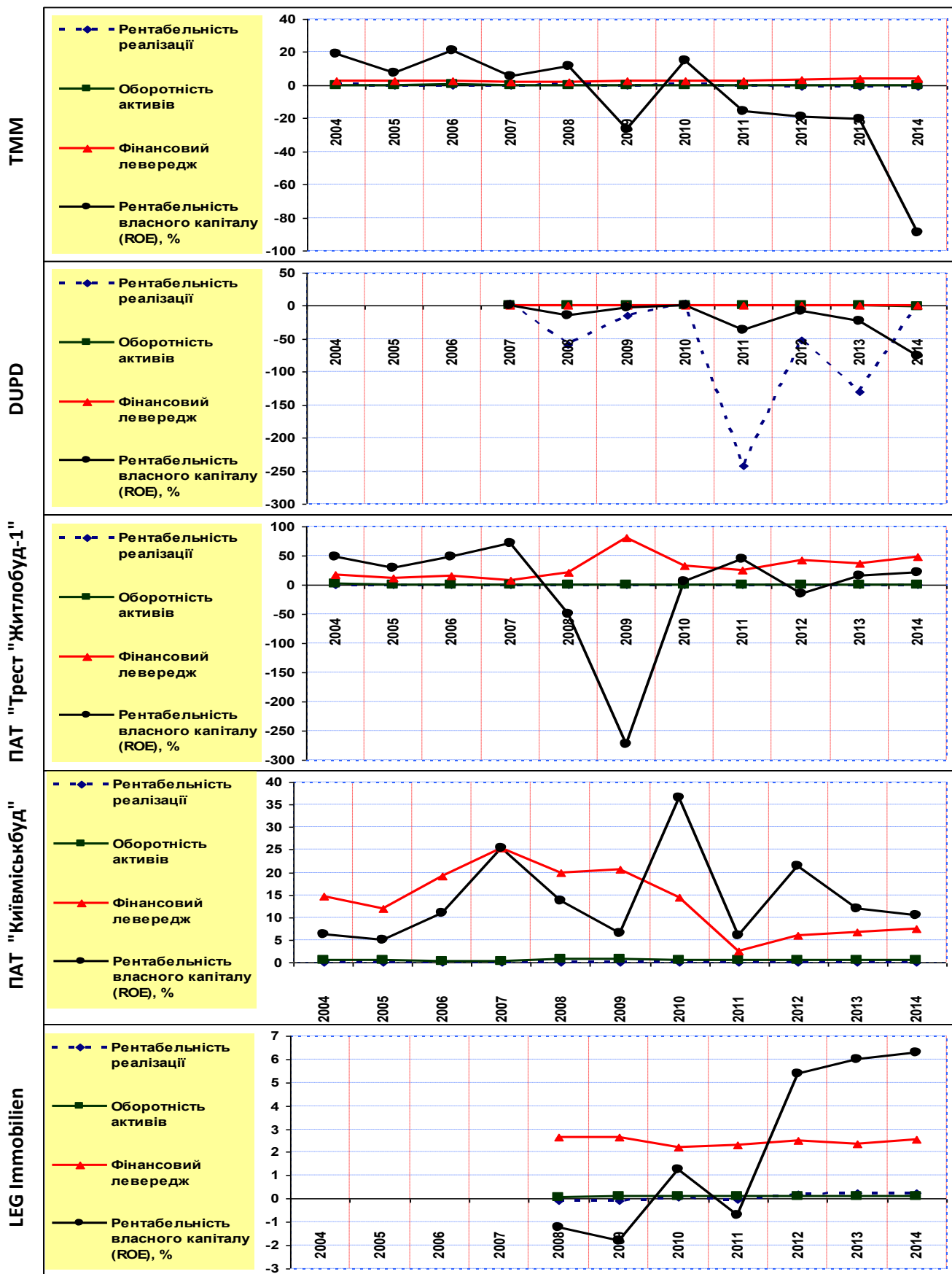

Рис. 3 Динаміка рентабельності власного капіталу будівельних компаній

інтегрального показника – загального рівня корпоративної безпеки, що дозволяє визначити значущість кожної функціональної компоненти корпоративної безпеки на

основі застосування методів експертних оцінок (рис. 4).

Рис. 4 Послідовність проведення оцінки рівня корпоративної безпеки акціонерного товариства

Оцінку рівня корпоративної безпеки акціонерного товариства пропонується проводити у два етапи. Перший етап – це розрахунок показників інвестиційної складової. Шість груп показників, що входять до складу інвестиційної складової, характеризують можливості та джерела фінансування підприємства, ступінь захищеності інтересів довгострокових інвесторів та кредиторів, ефективність використання його ресурсів, платоспроможність, прибутковість підприємства та його акцій та якість корпоративного управління. До складу кожної з груп входить по

три показника. На другому етапі проводиться розрахунок показників інформаційної та кадрової безпеки. Кожна з цих складових містить по три показники.

Апробація запропонованого методичного підходу оцінки стану забезпечення корпоративної безпеки із використанням розробленої параметричної моделі оцінки інтегрального показника – загального рівня корпоративної безпеки за ключовими показниками функціональних компонентів здійснена на прикладі обраних підприємств.

Проведений аналіз дозволив визначити рівень корпоративної безпеки досліджуваних акціонерних товариств, основні фактори, що впливають на нього та заходи щодо його підвищення.

Відповідно до розробленої автором шкали оцінювання рівня корпоративної безпеки акціонерних результатів станом на кінець 2014 року досліджувані акціонерні підприємства характеризуються:

- ТММ – нестійкий рівень корпоративної безпеки;
- DUPD – абсолютно небезпечний рівень корпоративної безпеки;
- ПАТ ХК «Київміськбуд» - високий рівень корпоративної безпеки;
- ПАТ «Трест «Житлобуд-1» - абсолютно небезпечний рівень корпоративної безпеки;
- LEG Immobilien – дуже високий рівень корпоративної безпеки (рис. 5).

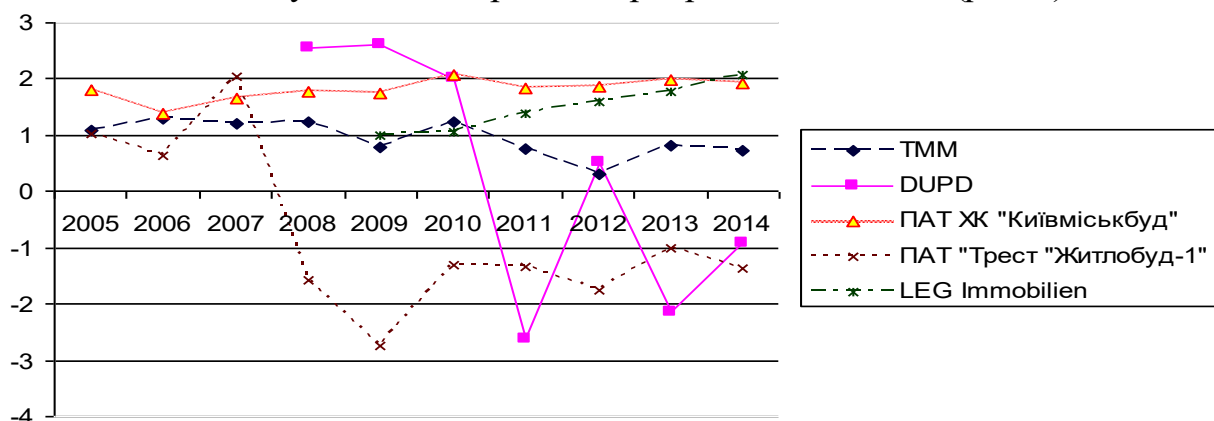

Рис. 5 Результати оцінки рівня корпоративної безпеки підприємств

В результаті проведених розрахунків та глибокого аналізу інвестиційної складової було розроблено ряд рекомендацій управлінського характеру, основною метою яких є підвищення поточного рівня корпоративної безпеки акціонерних товариств і як наслідок їх інвестиційної привабливості (табл. 1).

Оскільки серед досліджуваних підприємств є акціонерні товариства, яким доцільно розглядати первинне публічне розміщення як засіб залучення додаткового капіталу, є необхідність в розробці відповідного інструментарію для оцінки такої можливості. Процес визначення необхідних напрямків змін та в цілому готовності до проведення розміщення повинен включати аналіз стану підприємства на відповідність як вимогам біржі так і факторам, що впливають на успішність проведення IPO.

Рекомендації щодо підвищення рівня корпоративної безпеки акціонерних товариств

Назва АТ	Рівень корпоративної безпеки	Рекомендації щодо підвищення рівня корпоративної безпеки
ПАТ «Трест «Житлобуд-1»	абсолютно небезпечний рівень корпоративної безпеки	Пошук надійних фінансових інститутів, що можуть надавати фінансові ресурси на більш привабливих умовах, пошук стабільних та довгострокових джерел фінансових ресурсів для забезпечення господарської діяльності підприємства, здійснення економічних, фінансових, організаційних та управлінських заходів, спрямованих на підвищення рівня доходності, прибутковості, ліквідності, фінансової стійкості, фінансової незалежності, збільшення власних доходів і прибутків, розроблення корпоративної стратегії
DUPD	абсолютно небезпечний рівень корпоративної безпеки	Пошук надійних фінансових інститутів, що можуть надавати фінансові ресурси на більш привабливих умовах, диверсифікація структури капіталу, використання ефекту фінансового левериджу, здійснення економічних, фінансових, організаційних та управлінських заходів, спрямованих на підвищення рівня доходності, прибутковості, ліквідності, збільшення власних доходів і прибутків, розроблення корпоративної стратегії
TMM	нестійкий рівень корпоративної безпеки	Пошук стабільних та довгострокових джерел фінансових ресурсів для забезпечення господарської діяльності будівельних підприємств, здійснення економічних, фінансових, організаційних та управлінських заходів, спрямованих на підвищення рівня доходності, прибутковості, ліквідності, фінансової стійкості, збільшення обсягів реалізації, власних доходів і прибутків, розроблення корпоративної стратегії
ПАТ ХК «Київміськбуд»	високий рівень корпоративної безпеки	Здійснення економічних, фінансових, організаційних та управлінських заходів, спрямованих на підвищення рівня доходності, прибутковості, ліквідності, фінансової стійкості, фінансової незалежності, збільшення обсягів реалізації, власних доходів і прибутків, розроблення корпоративної стратегії, розгляд можливості залучення капіталу через фондовий ринок
LEG Immobilien	дуже високий рівень корпоративної безпеки	Здійснення економічних, фінансових, організаційних та управлінських заходів, спрямованих на підтримання високого рівня доходності, прибутковості, ліквідності, фінансової стійкості, фінансової незалежності, збільшення обсягів реалізації, власних доходів і прибутків, використання можливості розміщення акцій на основних майданчиках провідних фондових біржах

В результаті систематизації основних критеріїв провідних європейських фондових бірж та факторів, що впливають на рішення інвесторів для визначення можливості виходу акціонерного товариства на фондовий ринок розроблено морфологічну матрицю IPO-діагностики акціонерного товариства в процесі підготовки до виходу на ринок цінних паперів, яка включає як відповідність вимогам офіційним вимогам фондового ринку та очікуванням інвесторів та ринкової спільноти. За кожним компонентом матриці здійснюється бальна оцінка для виявлення рівня біржі, на якому акціонерні товариство може розраховувати на розміщення (табл. 2).

Морфологічна матриця IPO-діагностики компанії в процесі підготовки до проведення IPO

Компоненти	Різновиди характеристик		
	Не відповідність вимогам	Відповідність вимогам альтернативних майданчиків	Відповідність вимогам основних майданчиків
1	2	3	4
Компоненти умов і обмежень (вектори оцінки обмежень)			
Ринкова капіталізація			> 1 млрд. \$
Мінімальна вартість власного капіталу		> 750 тис. \$	
Номінальна вартість 1 акції		> 0,03 \$	
Free float	< 10%	> 10%	> 15%
Мінімальна кількість акціонерів	Менше 30	Не менше 30	Не менше 500
Термін здійснення діяльності	< 3 міс.	> 3 міс.	> 3 років
Складання фінансової звітності	Облік не відповідає визначеним стандартам	Згідно національних облікових стандартів	Консолідована фінансова звітність згідно МСФЗ
Наявність в складі ради директорів незалежних директорів	Менше 2	Не менше 2	Більше 3
Наявність в складі ради директорів: - комітету з аудиту - комітет з призначень - комітет з винагород - корпоративного управління	У складі ради директорів відсутні комітети	+	+
Наявність посадової особи або структурного підрозділу, що здійснює функції корпоративного секретаря	-	-	+
Компоненти впливу (вектори впливу)			
Ретроспективний аналіз			
Звіти за попередні три роки засвідчують	Спад бізнесу (0)	Стабільність бізнесу (1)	Зростання бізнесу (2)
Прогнози рівня продаж	Зниження (0)	Стабільні (1)	Зростання (2)
Наявність звітів зовнішніх аудиторів	Відсутні або негативні (0)	Умовно-позитивні (1)	Позитивні (2)
Попередній досвід залучення інвестиційного капіталу	Залучення відбувалось із зниженням вартості (0)	Немає досвіду (1)	Залучення відбувалось із зростанням вартості (2)
Наявність попереднього досвіду купівлі, поглинання та злиття бізнесу	Негативний (0)	Немає (1)	Позитивний (2)
Інформаційна політика акціонерного	Немає (0)	Частково відповідає принципам	Повністю відповідає принципам прозорості,

Продовження табл. 2

1	2	3	4
товариства		(1)	повноти, регулярності, оперативності, доступності, рівноправності, вірогідності (2)
Показники конкурентних переваг			
Валова маржа	Знижується (0)	Стійка, стабільна (1)	Зростає (2)
ЕВІТДА	Знижується (0)	Стійкий, на рівні продаж (1)	Зростає більше за продажі (2)
EPS	Знижується (0)	Стійкий (1)	Зростає (2)
Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів	Зростає (0)	Стійкий (1)	Знижується (2)
Рентабельність власного капіталу	Знижується (0)	Стійкий (1)	Зростає (2)
Термін погашення дебіторської заборгованості	Зростає (0)	Стійкий (1)	Знижується (2)
Термін погашення кредиторської заборгованості	Зростає (0)	Стійкий (1)	Знижується (2)
Наявність конкурентних переваг	Конкурентні переваги відсутні, або їх потенціал не використаний (0)	Компанія здійснює діяльність на невеликому сегменті ринку, який контролює (1)	Компанія є важливим гравцем на великому ринку (2)
Характеристика якості корпоративного управління			
Дивідендна політика	Дивіденди не виплачуються або виплачуються не регулярно (0)	Дотримана рівномірність, форма своєчасність виплати дивідендів (1)	Наявність прозорої дивідендної політики (2)
Надійність та досвід менеджменту	Структура управління без чітко визначеного лідера (0)	Досвідчений і кваліфікований фінансовий директор (1)	Усі члени управлінської команди володіють досвідом в підприємстві в цілому та в галузі (2)
Дотримання інтересів зацікавлених осіб	Наявні порушення прав заінтересованих осіб (0)	Відсутні випадки порушення прав заінтересованих осіб (1)	Наявний кодекс корпоративного управління (2)
Контроль за фінансово-економічною діяльністю	Відсутність структурного підрозділу по здійсненню внутрішнього контролю (0)	Наявність служби внутрішнього аудиту (1)	Крім служби внутрішнього аудиту функціонує незалежна система контролю наглядовою радою за діяльністю товариства (2)
Якість відносин з інвесторами	Комунікація з інвесторами не ефективна (0)	Дотримання принципів прозорості та рівності при роботі з інвесторами (1)	Наявний відділ відносин з інвесторами (2)
Інноваційна політика	Інноваційна стратегія відсутня (0)	Інноваційна стратегія пасивна, адаптаційна (1)	Інноваційна стратегія товариства наступальна (2)

Застосування запропонованої матриці дасть можливість зробити висновки щодо готовності акціонерного товариства до проведення розміщення та рівня майданчику, на якому розміщення може відбутися, та виявити сфери та характеристики діяльності, що потребують покращення.

Розроблено пріоритетні заходи щодо запобігання виникненню загроз корпоративній безпеці у процесі здійснення розміщення, їх нейтралізації та комплексної протидії. Зокрема, запропоновано шляхи мінімізації ризиків недооцінки акцій, фальсифікацій та махінацій з боку топ-менеджменту, судових позовів, розкриття інформації та втрати контролю. Виявлено, що першочерговим заходом запобігання ризикам та збільшення рівня корпоративної безпеки є розробка обґрунтованої довгострокової корпоративної стратегії.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження досягнута мета дисертаційної роботи: обґрунтовано теоретико-методичні положення та практичні рекомендації щодо удосконалення процесу управління капіталом акціонерних товариств в системі забезпечення корпоративної безпеки. На основі вирішення визначених задач отримані такі висновки та пропозиції:

1. Основою дослідження процесів управління капіталом є визначення поняття «капітал», бо саме ця дефініція є вихідною для решти понять управління та корпоративної безпеки акціонерних товариств. З проведеного етимологічного аналізу слідує, що поняття «капітал» найдоцільніше розглядати в трьох аспектах: економічному, юридичному та обліковому. Систематизація поглядів вчених на його сутність показала універсальність визначення капіталу, як вартості, що створює додану вартість та юридичного аспекту його сутності. Обліковий аспект «капіталу» виділився з середини ХХ ст., деталізувавши економічний аспект трактування капіталу інвестиційною складовою, підкресливши процес використання капіталу шляхом інвестування в активи. При визначенні капіталу акціонерного товариства запропоновано виділення можливості залучення інвестиційного капіталу та викладення його у такій формі: капітал акціонерних товариств – це вартість, що формується із залученням фінансових ресурсів із різних джерел, включаючи сучасні механізми мобілізації інвестиційного капіталу на фондових ринках та інвестується в активи акціонерного товариства з метою отримання доданої вартості для забезпечення максимізації добробуту акціонерів за рахунок курсової різниці (поступового зростання ринкової вартості акції) або у вигляді дивідендів та для задоволення усіх учасників корпоративних відносин в цілому.

2. Розглянуто первинне публічне розміщення акцій як дієвий спосіб залучення додаткового капіталу для діяльності та розвитку акціонерних товариств. Систематизовано та проаналізовано переваги та недоліки проведення IPO, а також ризики пов'язані з виходом на міжнародні фондові майданчики. Запропоновано використання поетапного підходу при підготовці до здійснення розміщення.

3. Установлено домінування нестабільних тенденцій розвитку будівельної галузі

України. Спостерігаються несприятливі тенденції формування та використання капіталу. Характерними тенденціями розвитку будівельної галузі України є скорочення будівельної роботи, числа зайнятих працівників на підприємствах галузі, зменшення частки власного капіталу та зростання залежності від позичкового капіталу, труднощами в залученні довгострокових кредитів та загальній нерентабельності підприємств галузі. Подальше зменшення індексів будівельної продукції та обсягів виконаних будівельних робіт загрожує скороченням обсягів виробництва товарів та надання послуг господарчими суб'єктами, які тісно пов'язані галузевими зв'язками з будівництвом, ростом рівня безробіття та неповної зайнятості, зменшенням надходжень до місцевих бюджетів та збільшенням числа об'єктів незавершеного будівництва.

4. Розроблено методичний підхід до оцінки рівня корпоративної безпеки на прикладі акціонерних товариств будівельної галузі з врахуванням можливості виходу на фондовий ринок. Дослідження вагомості впливу функціональних компонентів на загальний рівень корпоративної безпеки здійснено за допомогою експертного опитування (узгодженість експертних оцінок перевірено на основі розрахунку коефіцієнта конкордації). Установлено, що найбільший вплив на рівень економічної безпеки акціонерних товариств здійснює інвестиційна складова, яка включає такі групи показників, як показники фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності, ділової активності, якості корпоративного управління та перспективності цінних паперів.

5. За результатами оцінки рівня корпоративної безпеки встановлено, що найвищий рівень корпоративної безпеки серед досліджуваних будівельних підприємств, забезпечують компанії LEG Immbilien та ПАТ «Київміськбуд». Рівень корпоративної безпеки цих підприємств відповідно дуже високий та високий. Інші три акціонерні товариства (ТММ, DUPD, ПАТ «Трест «Житлобуд-1») демонструють нестійкий та абсолютно небезпечний рівень корпоративної безпеки.

6. Шляхом аналізу основних вимог фондових бірж та очікувань ринкової спільноти розроблено морфологічну модель IPO-діагностики акціонерного товариства в процесі підготовки до розміщення акцій на фондовому ринку. Авторський підхід до визначення можливості здійснення успішного IPO дозволяє оцінити відповідність компанії критеріям фондових бірж та проаналізувати стан компанії щодо основних чинників, що впливають на рішення інвесторів.

7. Пропозиція акцій на фондовому ринку пов'язана з рядом недоліків, що можуть створювати загрозу корпоративній безпеці акціонерного товариства. Враховуючи ряд ризиків, що супроводжують процес IPO, до яких належать ризик відміни або відкладення IPO, ризик недооцінки акцій, ризик фальсифікацій та маніпуляцій з боку топ-менеджменту, ризик судових позовів, ризик розкриття інформації, ризик неякісної роботи учасників, що здійснюють супровід IPO та ризик втрати контролю IPO-кандидатам варто прийняти міри щодо забезпечення корпоративної безпеки. Ці заходи включають детальний аналіз кон'юнктури ринку, розроблення продуманої довготермінової стратегії, в тому числі інформаційної, налагодження спілкування з інвесторами як на етапі

підготовки, так і після здійснення ІРО, використання механізмів захисту від поглинань. Використання відповідних рекомендацій дозволить акціонерним товариствам з впевненістю розміститися на обраному майданчику та в повній мірі скористатися перевагами ІРО для забезпечення корпоративної безпеки у ході реалізації цього процесу.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, у яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Чех Н.О. Обліково-аналітичне забезпечення стратегічного управління фінансово-економічною безпекою суб'єктів господарювання будівельної галузі та житлово-комунального комплексу України: монографія / І.Г. Чалий, Н.О. Чех; за ред. Т.В. Момот. – Х.: Фактор, 2012. – С. 354–366. *(Особистий внесок: проаналізовано прибутковість акціонерних товариств будівельної галузі).*

2. Чех Н.О. Оцінка можливості здійснення успішного ІРО акціонерними товариствами України в умовах євроінтеграції / Н.О. Чех // Комунальне господарство міст. – Серія «Економічні науки». – 2016. – Вип. 125. – С.42-48.

3. Чех Н.О. Оцінка ризиків проведення ІРО та шляхи їх мінімізації в системі забезпечення корпоративної безпеки / Т.В. Момот, Н.О. Чех // Економіка і регіон: наук. вісн. / Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка. – 2015. - №6 (55). – С. 22-27. *(Особистий внесок: систематизовано основні ризики проведення ІРО).*

4. Chekh N.O. IPO process: global tendencies and Ukrainian experience, risks and their mitigation / N.O. Chekh // Комунальне господарство міст. - Серія «Економічні науки». – 2015. - Вип. 119. – С. 78-87.

5. Чех Н.О. Обґрунтування змісту процесу формування капіталу акціонерних товариств: вартісно-орієнтований підхід / І.Г. Чалий, О.В. Тофанюк, Н.О. Чех // Комунальне господарство міст. - Серія «Економічні науки». – 2012. - Вип. 102. – С. 274-287. *(Особистий внесок: систематизовано теоретико-методичні засади формування капіталу акціонерних товариств).*

6. Чех Н.О. Капітал акціонерного товариства як економічна категорія: систематизація підходів до визначення / Н.О. Чех // Вчені записки Кримського інженерно-педагогічного університету. Випуск 25. Економічні науки. – Сімферополь : НІЦ КІПУ, 2010. – 202-208 ст.

Наукові праці у виданнях іноземних держав або у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз

7. Чех Н.О. Аналіз результативності використання капіталу акціонерних товариств будівельної галузі України / В.М. Бабаєв, Н.О. Чех // Technology Audit and Production Reserves. – 2016. – №4/5 (30). – С. 17-21. *(Особистий внесок: проаналізовано вплив факторів на рентабельність власного капіталу акціонерних товариств будівельної галузі)*

8. Chekh N.O. Assessment of successful IPO conduction of Ukrainian companies in the context of European integration / N.O. Chekh // Journal L'Association 1901 "SEPIKE" Social Education Project of Improving Knowledge in Economics. – 2015 Edition 11 – P. 125-129.

Праці апробаційного характеру

9. Чех Н. О. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління капіталом акціонерних товариств будівельної галузі в умовах корпоративної безпеки / Н.О. Чех //

Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Обліково-Аналітичне забезпечення управління фінансово-економічною безпекою в умовах євроінтеграції», 26-27 листопада 2015 р. – Х.:ХНУМГ, 2016 р. – С. 154-157.

10. Чех Н.О. Аналіз структури капіталу підприємств будівельної галузі / Н.О. Чех // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансова система України в умовах трансформації соціально-економічних відносин». – Х.ХНУБА. – 2015 р. – С. 46-48.

11. Чех Н.О. Corporate Governance Issues and Initial Public Offering / Юй Цзянбо, Н.О. Чех // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансова безпека в системі забезпечення національних економічних інтересів: проблеми і перспективи», 22-23 травня 2014 р. - Полтава: ПолНТУ, 2014. – С. 98-100 (Особистий внесок: систематизовано вимоги до корпоративного управління при здійсненні IPO).

12. Чех Н.О. Здійснення IPO: переваги, недоліки та ризики / Н.О. Чех // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми і перспективи розвитку фінансової системи України в умовах формування нового світового фінансово-економічного порядку». – Полтава:ПУЕТ. – 2014 р.

13. Чех Н.О. Аналіз підходів до визначення сутності поняття «Корпоративна безпека» / Н.О. Чех // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Нова економічна політика на світовому, державному та регіональному рівнях». – Одеса. - 2014р. – С. 68-71.

14. Chekh N. Agency problems and how to overcome them / N. Chekh // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Управління фінансово-економічною безпекою: інформаційно-аналітичне забезпечення та конкурентна розвідка». - Ялта, Крим. - 2013р. – С. 8-11.

15. Чех Н.О. Інформаційно-аналітичне забезпечення проведення IPO компаній України: проблеми і перспективи / Н.О. Чех, К.Ю. Величко, І.І. Кіщенко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Інформаційно-аналітичне забезпечення управління фінансово-економічною безпекою: аудиторський супровід та бізнес розвідка». 11–13 квітня 2013р. – Х.:ХНУМГ. – С.123-126 (Особистий внесок: ідентифіковано основні загрози проведення IPO).

16. Чех Н.О. Власний капітал підприємства: концептуальні засади управління / Н.О. Чех // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення корпоративного управління: якість аудиту та корпоративна безпека». – Х.:ХНАМГ. – 2011 р. – С. 113-115.

АНОТАЦІЯ

Чех Н.О. Управління власним капіталом як складова забезпечення корпоративної безпеки акціонерних товариств – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 21.04.02 – економічна безпека суб'єктів господарської діяльності. – Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова. – Харків, 2016.

Дисертацію присвячено розробці теоретико-методичних положень та обґрунтуванню практичних рекомендацій щодо удосконалення процесу управління капіталом акціонерних товариств в системі забезпечення корпоративної безпеки.

Систематизовано теоретико-методичні підходи до визначення поняття «капітал» та процесу управління акціонерним капіталом в системі забезпечення

корпоративної безпеки. Розроблено методичний підхід до оцінки рівня корпоративної безпеки на прикладі акціонерних товариств будівельної галузі із врахуванням перспективи виходу на міжнародні фондові ринки. Проведено інтегральне оцінювання загального рівня корпоративної безпеки акціонерних товариств. Розроблено морфологічну матрицю IPO-діагностики акціонерного товариства в процесі підготовки до здійснення розміщення акцій на фондовому ринку. На базі комплексного аналізу процесу здійснення первинної пропозиції акцій визначено пріоритетні заходи щодо запобігання виникненню загроз корпоративній безпеці при виході на фондові ринки, їх нейтралізації та комплексної протидії.

Ключові слова: корпоративна безпека акціонерних товариств, рівень корпоративної безпеки акціонерних товариств, управління власним капіталом, загрози корпоративній безпеці акціонерних товариств при виході на фондовий ринок.

АННОТАЦИЯ

Чех Н.А. Управление собственным капиталом как составляющая обеспечения корпоративной безопасности акционерных обществ - Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 21.04.02 - экономическая безопасность субъектов хозяйственной деятельности. - Харьковский национальный университет городского хозяйства имени А.Н. Бекетова. - Харьков, 2016.

Диссертация посвящена разработке теоретико-методических положений и обоснованию практических рекомендаций по усовершенствованию процесса управления капиталом акционерных обществ в системе обеспечения корпоративной безопасности.

Систематизированы теоретико-методические подходы к определению понятия «капитал» и процесса управления акционерным капиталом в системе обеспечения корпоративной безопасности. Разработан методический подход к оценке уровня корпоративной безопасности на примере акционерных обществ строительной отрасли с учетом перспективы выхода на международные фондовые рынки. Проведено интегральное оценивание общего уровня корпоративной безопасности акционерных обществ. Разработана морфологическая матрица IPO-диагностики акционерного общества в процессе подготовки к проведению размещения акций на фондовом рынке. На базе комплексного анализа процесса осуществления первичного предложения акций определены приоритетные меры по предотвращению возникновения угроз корпоративной безопасности при выходе на фондовые рынки, их нейтрализации и комплексному противодействию.

Ключевые слова: корпоративная безопасность акционерных обществ, уровень корпоративной безопасности акционерных обществ, управление собственным капиталом, угрозы корпоративной безопасности акционерных обществ при выходе на фондовый рынок.

ANNOTATION

Chekh N.O. Equity management as a component of corporate security support of joint-stock companies - Manuscript.

Dissertation for the Scientific Degree of Candidate of Sciences (Economics), specialty 21.04.02 - Economic security business entities. – O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv. - Kharkiv, 2016.

Dissertation is devoted to development of theoretical and methodical positions and substantiation of practical recommendations for improving the process of equity management in the system of corporate security support of joint-stock companies.

Theoretical and methodological approaches to the definition of "equity" and of the process of equity management in the system of corporate security support have been systemized. Methodical approach to the assessment of corporate security level on example of joint stock companies of the construction industry with regard to the prospects of entering the international stock markets has been developed. Organizational and analytical support of a comprehensive system of corporate security level evaluation of joint-stock companies has been improved. Assessment of corporate security level the company has been offered to be carried out in two stages. The first phase is a calculation of the investment component. Six groups of indicators that make up the investment component, describe company's opportunities and sources of funding, level of securing interests of the long-term investors and creditors, efficiency the resources' use, solvency, profitability of the company, its shares and quality of corporate governance. The second step involves calculation information and personnel security components. An integral assessment of the general level of corporate security of joint-stock companies has been carried out. Morphological matrix for IPO-diagnostic of the joint-stock company preparing for the conduction of initial public offering on the stock market has been developed. The author's approach to determining the possibility of a successful IPO evaluates company's compliance with the stock exchanges' criteria and analyze the key factors influencing the investors' decisions. The priority measures of preventing threats to corporate security in the course of entering the stock markets, their neutralization and complex response have been determined on the base of comprehensive analysis of the initial public offering implementation. The approach to determination of the equity which in contrast to existing definitions, takes into account the latest technologies of raising investment capital has been taken further.

Keywords: corporate security of joint-stock companies, the level of corporate security of joint-stock companies, equity management, corporate security threats to joint-stock companies in the course of entering stock market.

Підп. по друку 08.09.2016
Друк на різнографі
Зам. № 9904

Формат 60×84 1/16
Ум. друк. арк. 0,9
Тираж 100 пр.

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова, вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4705 від 28.03.2014